

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת ערובין, דף כ"ד

"אמר ר' יהושע בן לוי אבא אבא דרב בריה דרב
משירשיא: הכי אמרינן משמיה דרבא: מים
כנטעים דמו ושרי"

קרפף - חצר מגודרת
כגון דין - כמו זה

א

הסבר: אם יש חצר שמיועדת לדירה אולם חלקה
מוצף מים, אין המים מבטלים אותה מתורת דירה,
שכן הם נחשבים כמו נטיעות ומביאים תועלת
לדרים בחצר.

על המפה

יהודי העיר קורדובה בספרד

יהודים ישבו בספרד כבר בתקופת בית
שני, ויש הסבורים שעוד קודם לכן. הם
ישבו בעיקר בערי החוף המזרחי ובדרום,
וביניהן בקורדובה, גרנדה וטולדו. כאשר
כבשו המוסלמים את ספרד מידי הנוצרים
בשנת 711, החלה התקופה המכונה תור
הזהב של ספרד. יהודים רבים הגיעו
לתפקידים חשובים ורבי השפעה, ועסקו
ביצירה תורנית, בפילוסופיה ובשירה. בין
אותם יהודים היו ר' שלמה אבן גבירול, ר'
יהודה הלוי, ר' שמואל הנגיד, והרמב"ם,
שנולד וגדל בקורדובה. תור הזהב הגיע
לקצו בסוף המאה ה-11, כאשר השושלת
המוסלמית אל-מוראביטון כבשה את האזור
ורדפה את היהודים בשטחה. רבים מיהודי
קורדובה נהרגו, ואחרים נמלטו. הקהילה
היהודית התחדשה מאוחר יותר, ונמשכה
עד לגירוש ספרד ב-1492.

פסלו של הרמב"ם בקורדובה
(Wikipedia, Annesov)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים כ"א-כ"ז
פרשת כי תבוא | י-ט"ז באלול (30 לאוגוסט-5 לספטמבר)

דף כ"א: נטילת ידים

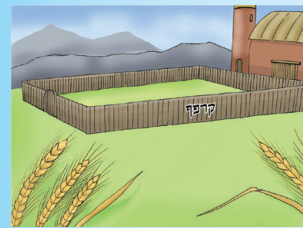
הרומאים תפסו את רבי עקיבא וכלאו אותו בבית הסוהר.
יום אחד, שומר בית הסוהר הביט בקנקן המים שהביא רבי יהושע הגרסי לרבי
עקיבא, ואמר: "אין צורך במים רבים כל כך". השומר הרשע נטל את הקנקן, שפך
מחצית מן המים שהיו בו והחזירו לרבי יהושע הגרסי. לא נותרו מים רבים בקנקן,
ורבי עקיבא החליט כי הוא יטול בהם את ידיו, אך על פי שלא יותרו לו מים לשתייה,
מפני שבשום פנים ואופן אינו מוכן לעבור על ההלכה של נטילת ידים, אמילו
שהיה זקן וחלש, ואמילו שתקנת נטילת ידים היא מדרבנן.

דף כ"ב: ידיעת התורה

האמוראים הסבירו כי יש דרך אחת להפוך לתלמיד חכם גדול ולדעת את התורה
- הדרך הזו היא עמל התורה. כלומר, צריך להתאמץ, להתמיד ולעמול בתורה, או
אז זוכים להיות תלמיד חכם. **מר עוקבא אמר**, כי יש לבוא בשחרית לבית המדרש
ולצאת ממנו בערבית. מר עוקבא מתכוון לכך, שצריך להתמיד זמן רב בלימוד
התורה, מהבוקר עד הלילה.

רבא אמר, כי הרוצה לדעת באמת את התורה, צריך להגיע למצב שהתורה תהיה
הדבר העיקרי בחיים שלו, ויסמוך על ה' שייספק לו פרנסה.

דף כ"ג: קרפף

כל שטח מוקף במחיצות, הוא "רשות היחיד"
ובשבת מותר לטלטל בתוכו חפצים ללא הגבלה.
במשנה לומדים על ה"קרפף", שהוא שטח של
רשות היחיד, ובכל זאת חכמים אסרו לטלטל בו
חפצים בשבת. בתקופת המשנה, ה"קרפף" היה
שטח מחוץ לעיר, שאחסנו בו עצים. חכמים
תיקנו, כי אין לטלטל ב"קרפף" שאורכו מעט
יותר משבעים אמה ורוחבו מעט יותר משבעים אמה. זאת מפני ששטח כזה גדול
שאינו משמש למגורים, נראה כמו רשות הרבים, ואנשים עלולים לטעות ולחשוב
שכפי שמוותר לטלטל בקרפף, כך מותר לטלטל ברשות הרבים - והם לא ישימו
לב, שהקרפף מוקף במחיצות והוא רשות היחיד.

דף כ"ד: ההבדל בין מקום נטוע לבין מקום זרוע

למדנו שב"קרפף" אסור לטלטל, אמילו שהוא מוקף מחיצות. אולם, בשטח שמשמש
למגורים, כגון, חצר של בית המוקפת במחיצות, לא תיקנו חכמים שלא לטלטל בה,
אמילו אם היא גדולה מאוד. מה דינו של מקום ששימש בתחילה למגורי אדם ואחר
כך החלו להשתמש בו לדברים אחרים - למשל, חצר מוקפת במחיצות, ששימשה
פעם כחצר ואחר כך זרעו זרעים ברוב שטח החצר, או נטעו בה אילנות?

הגמרא אומרת, כי אם זרעו בה זרעים, למשל, חיטה, שעורה, עגבניות, וכדומה,
אסור לטלטל בה, מפני שמקום כזה כבר אינו נחשב ראוי למגורים, שהרי לא
דורכים על מקום שזרעו בו זרעים. אולם, אם נטעו עצים בשטח, הוא עדין נחשב
מקום שמשמש למגורים, מפני שדרך אנשים לטיל בו העצים, ולכן, במקרה זה
לא אסרו חכמים את הטלטול.

★ | מן ההסטוריה

הספר "מורה הנבוכים"

"מורה הנבוכים" הוא ספרו הפילוסופי המרכזי של הרמב"ם. הוא נכתב בין השנים 1187-1191. במקור נכתב הספר עבור תלמידו של הרמב"ם, יוסף בן יהודה אבן שמעון, כדי להראות שהאמונה ביהדות והפילוסופיה אינן סותרות זו את זו ולהסביר איך ליישב ביניהן. הספר מחולק לשלושה חלקים, ועוסק בנושאים כמו שלילת הגשמיות, תארי האל, מהות הנבואה, טעמי המצוות ועוד. בתחילת ספרו כתב הרמב"ם שישנם רעיונות הרמוזים בו בצורה מוצפנת, ויש לעיין היטב בדברים כדי לגלות את כוונתם העמוקה. סביב "מורה הנבוכים" התעוררו מחלוקות רבות לאורך הדורות. היו שקיבלו את שיטתו והיו שהחרימו ואף שרפו אותו מתוך התנגדות לחלק מהרעיונות שבו. עניין מחודש בספר התעורר בעת החדשה, ורבים מנסים עד היום לרדת לעומקו.

מהדורת מפעל משנה
תורה של המורה
נבוכים (Wikipedia, הלה גרשוני)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

אדון כהן הוא חשמלאי שעובד בבתי אנשים. פעם אחת הוא נשאר לעבוד לבד בבית אליו הוזמן. במהלך שעות העבודה באותו בית הוא לקח, מבלי לקבל לכך הסכמה מראש, מים לשתייה מהמקרר של המשפחה, הכין לעצמו קפה, והטעין את הטלפון שלו בשקעי החשמל הביתיים. גם בסוף יום העבודה הוא לא סיפר על כך למשפחה אצלה עבד. כשהוא סיפר על כך לבני משפחתו הדבר עורר ויכוח סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שזה מקובל שפועל שעובד בבית פרטי לוקח לעצמו מים וקפה במהלך שעות עבודה רבות, וגם הטענת הטלפון היא דבר מקובל מאוד, ואין צורך לבקש על דברים כאלו אישור מראש, או ליידע את המשפחה.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שהיה אסור לו לקחת מים וקפה, ולהטעין את הטלפון ללא אישור מהמשפחה בה עבד. הם הזמינו אותו לעשות עבודה בביתם, השאירו אותו לבד מתוך אמון, וכל זמן שלא ביקש רשות היה אסור לו לעשות את מה שעשה.

וא... מה? עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשיתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

היד החזקה

היד החזקה הוא כינויו של החיבור ההלכתי "משנה תורה" שכתב הרמב"ם. הוא מכונה כך משום שיש בו 14 ספרים, בגימטריה י"ד, העוסקים בכל תחומי ההלכה. יש בכך רמז למשה רבנו, שהרמב"ם נחשב לממשיך דרכו, ועליו נאמר "וְלָכֵל הָיָה הַחֲזָקָה... אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל".

מי אני?

- מגדולי הפוסקים והוגי הדעות ביהדות.
- נולד בספרד, עלה לארץ ישראל, גר במצרים וקבור בטבריה.
- מכונה "הנשר הגדול".
- מחבר הספרים "משנה תורה" ו"מורה נבוכים".
- היה גם רופא גדול, וטיפל בבני משפחת המלוכה במצרים.

בס"ד, חמד של מושג

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448		2238	1948	0	
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2	החורבן ביהמ"ק ה-1 ו-1 גזולת בבל	תוכנית ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	אפרים ומנשה	יציאת מצרים -1311	בניי במצרים -1521	אברהם אבינו -1812	בריאת העולם -3760

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות במרכז הציור, ומה הקשר שלה לסטטוסקופ שעל צווארה?
- 2 איך הנשר בציור קשור אליה?
- 3 מה מחזיק היהודי התימני בידו ואיך זה קשור לדמות במרכז הציור?
- 4 מיהו המלך השוכב על המיטה ואיך השטר שהוא מחזיק בידו קשור לדמות המרכזית?

א' ששאלו אותו ואלו השאלות נשאלו על ידי המלך
ב' ששאלו אותו ואלו השאלות נשאלו על ידי המלך
ג' ששאלו אותו ואלו השאלות נשאלו על ידי המלך
ד' ששאלו אותו ואלו השאלות נשאלו על ידי המלך

מי אני?

- א. איגרת ששלח הרמב"ם ליהודי תימן.
 - ב. נכתבה בשנת 1173.
 - ג. נשלחה במענה לרבי יעקב בן ר' נתנאל בירב פיומי, מנהיג יהודי תימן.
 - ד. מסבירה כיצד להבדיל בין נביא שקר לנביא אמת.
- ה. עודדה את יהודי תימן לא להתיימש מהגאולה.

לשאלה מלאה

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ס	5258 ה'תשנ"ח	4900 ה'רמ"ב	4800 רש"י	4650 רבי סעדיה גאון	4260 ימי הביניים
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 שנת 70 למדינה	1969 ה'תר"ץ	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 העצמאות	1939 שוואה	1897 ה'תרצ"ז	1500 ה'ת"ס	1492 גירוש ספרד	ה'רמ"ב	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים כ"ה-כ"ז

דף כ"ה: פי תקרה יורד וסותם

ישנה הלכה חשובה בדיני מחיצות. ההלכה הזו מכונה **"פי תקרה יורד וסותם"**, והיא נמסרה למשה בסיני. כאשר צריך לעשות מחיצה בשטח מסוים, מקימים על הקרקע מחיצה בגובה עשרה טפחים, והרי לנו מחיצה מעולה. ההלכה **"פי תקרה יורד וסותם"** קובעת, כי במקרים מסוימים, אפילו שאין מחיצה בכלל, הרי זה נחשב כאילו יש מחיצה. איך? התשובה היא **"פי תקרה יורד וסותם"**. אם מעל השטח יש תקרה, הרי זה כאילו השולים של התקרה יורדים בצורה ישירה עד הקרקע, וכך נוצרת מחיצה כשרה כדת וכדין. **"פי תקרה" - קצה התקרה, "יורד" - כאילו יורד למטה לעבר הקרקע, "וסותם" - הוא סותם את השטח ויוצר מחיצה.**

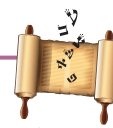
דף כ"ו: תחום שבת

מהו "תחום שבת"? בשבת אסור לאדם להלך למרחק של יותר מאלפים אמה מן המקום שלו. ה"מקום שלו" הוא המקום שבו היה בעת כניסת השבת. אם יהודי הולך למשל במדבר בכניסת שבת, ה"מקום שלו" הוא ארבע האמות שבה היה בשעת כניסת השבת, ומתן מותר לו ללכת למרחק של אלפים אמה. לא יותר. מי שנמצא בכניסת השבת בעיר, ה"מקום שלו" הוא כל העיר, כי כל העיר היא מקום אחד. יהודי זה רשאי לצאת אלפים אמה מכל צד של העיר. **"תחום שבת" הוא, אם כן, הגבול של אלפים אמה מן ה"מקום שלו". את הגבול הזה אסור לעבור.** כל הרוצה ללכת יותר מאלפים אמה, צריך לעשות **"ערוב תחומין"**.

דף כ"ז: בכל מערבין

המשנה הראשונה של פרק **"בכל מערבין"** עוסקת בשאלה באיזה דברי מאכל ניתן לקיים את מצות ערובין? ערובי תחומין עושים על ידי הנחת דבר מאכל במקום מסוים. **אילו מאכלים יש ליטול לערובי תחומין?** על כך אומרת המשנה **"בכל מערבין"**, ניתן להשתמש למצות ערובין בכל דבר מאכל, "חוץ מן המים ומן המלח", מפני שהם אינם נחשבים מזון. אין הכוונה שמים ומלח אינם נחשבים אוכל, אלא שאינם "מזון", הם אינם מזינים, ואינם משביעים.

דבר תורה

עם הגעתו של יהודי לבית המקדש לקיים מצוות ביעור מעשרות, הוא מתוודה ואומר: **"השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל"**. המושג **"השקיפה"** מוזכר בתורה בד"כ בהקשר שלילי. כך, למשל, קודם הפיכת סדום: **"וישקף ה' על פני סדום"**, וכך גם קודם הפיכת המצרים בים: **"וישקף ה' אל מחנה מצרים... ויהם את מחנה מצרים"**. **"מדוע מוזכרת מילה זו, שמסמלת פורענות, דווקא בבקשת הברכה של מביאי המעשרות? רבי אלכסנדר מסביר במדרש: "גדול כוחו של מוציאי מעשרות שהן הופכין את הקללה לברכה".** אדם שמצליח להתגבר על פרטיותו, ונותן מעשרות ומתנות עניים, גדול כוחו עד שאף לשון שלילית כדוגמת **"השקיפה"** הופכת בזכותו לטובה ולברכה. הוא התנהל הפוך ובמקום לשמור על ממונו הוא פיזר אותו לאחר, וכך זכה שכוחו יהיה להפוך גם כן את הקללה לברכה.

חידה!

מצאו את זוגות המילים למי ההגדרות, כאשר בכל זוג יש הבדל של אות אחת שונה בין המילים (למשל שמש-נמש):

1. בעל חיים גדול עם קרן \ שטח מוקף במחיצות

/

2. רבי עקיבא הוחזק בו \ ילדים לומדים בו

/

3. חפורה בתוך האדמה \ עליה נוסעת רכבת

/

4. השנה השביעית \ מתכסים בה

/

שאלה: מהו המושג "מקום שבת"?
תשובה: המקום שבו היה בעת כניסת השבת.

שאלות השבוע

- מהו קרפף ומתי אסור לטלטל בו?
- מתי נחשב הדבר כאילו קיימת מחיצה, גם כשאין מחיצה בפועל?
- עד איזה מרחק מותר ללכת בשבת?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

